

РОЛЬ ЗЕЛЕНОЇ ЛОГІСТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Сомова Є.В., Григорак М.Ю.
НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

Abstract. *The question of ecology is what makes us think and realize a potentially huge problem that can await humanity after a certain time. Therefore, a sustainable development strategy was created, which is followed not only by world leaders of countries, but also by companies. One of the options through which the company can influence the environment is the introduction of "green logistics." Therefore, this text considered the impact of "green" logistics on the sustainable development of the economy. Also identified a number of factors affecting it, and the problems that may arise during its implementation.*

Сталий розвиток є тією сучасною глобальною проблемою, на якій зосереджуються міжнародні лідери та організації.

Загалом концепція та ідеї сталого розвитку були офіційно проголошені на Міжнародній конференції з довкілля і розвитку в Ріо-де-Жанейро («Саміт Землі») у 1992 р. [1] Світові лідери почали звертати та приділяти значну увагу цій проблемі та шукати способи її вирішення. Тому сталий розвиток став важливою частиною політики багатьох країн.

Загалом сталий розвиток економіки забезпечує високі темпи економічного зростання, добробут населення та збереження довкілля. Він базується на гармонійному розвитку всіх сфер суспільного та економічного життя, як внутрішнього, так і зовнішнього. У сучасному глобалізаційному світі стійкий розвиток можливий лише за умови взаємодії всіх країн і регіонів світу.

Однією з особливостей питання сталого розвитку є те, що він повинен задовольняти потреби нинішнього покоління, не ставлячи під загрозу можливість майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Цей розвиток повинен бути економічним, соціальним та екологічним.

У наш час усі підприємства намагаються орієнтуватися на напрямок сталого розвитку, адже сучасний бізнес прагне не лише до економічного успіху, а й до соціальної відповідальності. Це призвело до підвищення інтересу компаній до пом'якшення негативного впливу

їхньої діяльності на довкілля та суспільство, зокрема в галузі логістики.

Одним із способів покращення впливу логістики на сталий розвиток економіки є використання «зеленої» логістики. Наразі вона стає все більш актуальною, враховуючи сучасні тенденції розвитку економіки. Тому все більше науковців починають звертати на неї увагу.

Загалом «зелену» логістику вивчали багато зарубіжних та вітчизняних дослідників, такі як: Д. Роджерс та Р. Тіббен-Лембке [2], П. Мерфі, Дж. Родрігу, Б. Слек, К. Комптойс [3], Т.В. Кобилинська [4], Л.М. Гурч, Л.Є. Хмара [5] та багато інших. Це свідчить не лише про важливість теми, а й про її актуальність.

Д. Роджерс та Р. Тіббен-Лембке визначають «зелену» логістику, як «зусилля з вимірювання та мінімізації впливу логістичної діяльності на навколишнє середовище», де логістичну діяльність можна сприймати, як одну із причин погіршення загального екологічного стану. [2]

У той час Дж. Родрігу, Б. Слек та К. Комптойс у своїй спільній праці характеризують «зелену» логістику як «екологічно чисту та ефективну систему транспортування та розподілу». [3]

Т.В. Кобилинська зазначає, що «зелена логістика є ключовим та ідеальним вибором політики сприяння глобальному сталому розвитку шляхом оцінки впливу логістики на навколишнє середовище». [4]

Л.М. Гурч та Л.Є. Хмара надають визначення «зеленій» логістиці як «логістика, яка базується на ресурсозбереженні та екологічності технології» [5]

Тобто «зелену» логістику, по сумісництву екологічну логістику, можна охарактеризувати як певні ефективні заходи та стійку політику, яких вживає логістична галузь для мінімізації впливу на навколишнє середовище. Вона є своєрідним балансом між економічною та екологічною ефективністю, а також сприяє глобальному сталому розвитку.

У більшості досліджень можна прослідкувати тенденцію, що саме ті компанії, які успішно приймають «зелену» політику, можуть отримувати прибуток, забезпечувати позитивний соціальний вплив і зменшувати вплив на навколишнє середовище, оскільки існує очевидний зв'язок між покращенням екологічних показників і фінансовими прибутками.

Загалом «зелена» логістика включає в себе будь-яку бізнес-практику, яка мінімізує вплив логістичної мережі та доставки на навколишнє середовище. Вона надає змогу забезпечувати високий

результат без шкоди для задоволеності клієнтів або добробуту планети.

Наразі активне зростання кількості транснаціональних корпорацій лише сприяє поширенню «зелених» логістичних рішень. Це пов'язано з тим, що такі компанії володіють достатньою кількістю фінансових ресурсів, а отже мають змогу для реалізації екологічних концепцій сталого розвитку.

Однак «зелена» логістика є способом сприяння сталого розвитку не лише для великих компаній. Кожне підприємство може знайти оптимальний спосіб для себе, як задіяти екологічну логістику в робочих процесах, навіть з обмеженим бюджетом.

Одним із найважливіших факторів, що мають вплив на екологічну логістичну діяльність, є використання відновлюваної енергії. Адже компанії можуть зменшити свій вплив на навколишнє середовище, використовуючи саме зелену енергію, таку як сонячна, вітрова та гідроенергія. Це може допомогти скоротити викиди парникових газів, а також зменшити споживання викопного палива.

Також не менш важливим є намагання максимально заповнити простір транспортного засобу. Це сприятиме оптимізації перевезень і можливо допоможе вирішити проблему порожніх поїздок. Крім цього це дозволить зменшити кількість необхідного транспорту, що сприятиме зниженню шкідливих викидів в повітря. Як варіант, компанія може створити консолідаційний склад, що може мати потенційний вплив на зменшення загальних витрат.

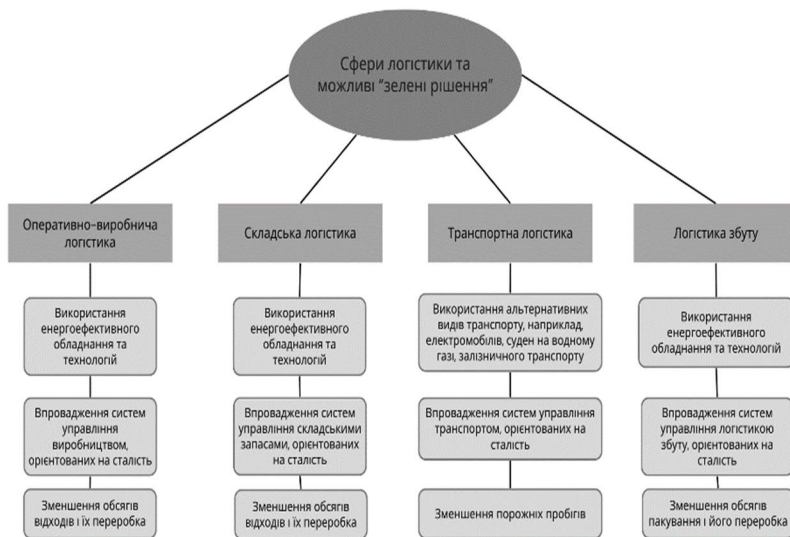
Якщо вже звертатися до транспортних засобів, то компанії можуть зменшити свій вплив на навколишнє середовище, використовуючи екологічно відповідальні транспортні ресурси. Тобто тут варто задіяти транспортні засоби, що мають високий коефіцієнт ефективності палива, які працюють на відновлювальній енергії чи мають низький рівень викидів.

Окрім цього компанії можуть створити власну оптимізовану дистрибуторську мережу, що, у свою чергу, може допомогти скоротити відстань, яку товари мають пройти, щоб потрапити до споживачів.

Іншим варіантом, але не менш важливим є система крос-докінг, що дозволить компаніям скоротити час, необхідний для доставки товарів. Це можна зробити, переміщаючи товари безпосередньо з приймального складу на відвантажувальний склад без зберігання. Крос-докінг може допомогти скоротити кількість транспортних засобів, необхідних для доставки товарів, що може призвести до зменшення викидів парникових газів.

І звичайно ж як один із способів покращення впливу на екологію та дотримання концепції сталого розвитку є модернізація складів. Компаніям варто знайти ті стратегії, що допоможуть, як зменшити кількість споживання енергії, так і покращити логістичний процеси, пов'язані зі складськими приміщеннями. [6]

Загалом можливі варіанти, як задіяти «зелену» логістику, можна сформуванати в одну схему:

*Рис. 1 - Можливі рішення «зеленої» логістики для різних сфер
Джерело: складено авторами*

Звичайно, бажаючи впровадити «зелену» логістику, компанії можуть зіштовхнутися із певним рядом проблем. Однією з них може бути вартість, адже екологічна логістика моментами вимагає більше витрат, ніж традиційна. Це може бути спричинено тим, що екологічні чисті технології часто є дорожчими за звичайні, тому не всі можуть собі це дозволити. Іншою проблемою може бути зниження ефективності. Іноді традиційні методи все-таки можуть бути більш ефективними та напрацьованими аніж екологічні. І останньою, але не менш важливою проблемою, що може виникнути на шляху дотримання сталого розвитку є прийняття «зеленої» логістики, адже вона може бути складною для впровадження. Це може бути пов'язано

з тим, що вона вимагає певних змін культури та процесів компанії тощо.

Висновок

«Зелена» логістика є важливим інструментом сталого розвитку. Наразі вона є відносно новою сферою, і продовжує розвиватися. Як результат, можна очікувати, що в майбутньому «зелена» логістика стане ще більш поширеною і ефективною. Загалом вона дозволяє компаніям зменшити свій вплив на навколишнє середовище, не погіршуючи ефективність. Окрім цього, її застосування покращить імідж компанії, що у сучасному світі відіграє значну роль. У певних випадках, впровадження «зеленої» логістики може супроводжуватися рядом проблем, однак її переваги значно переважають ризики.

Список використаних джерел:

1. *Історія – Сталій розвиток для України. Сталій розвиток для України.* URL: <https://dev.sd4ua.org/shho-take-stalij-rozvitok/istoriya/> (Assessed: 18.10.2023).
2. *Rogers Ds. An examination of reverse logistics practices / Ds. Rogers. R. Tibben-Lembke // Journal of Business Logistics. – 2001. – № 22 (2) – P. 130. [In English]*
3. *Rodrigue, J-P., Slack, B., & Comtois, C. (2001). Green logistics (the paradoxes of). The handbook of logistics and supply chain management. Published in A.M. Brewer, K.J. Button and D.A. Hensher (eds) (2001). Handbooks in Transport #2, London: Pergamon/Elsevier [In English]*
4. *Т.В. Кобилінська. Світовий досвід статистичного оцінювання ефективності зеленої логістики. Економічна статистика. Бухгалтерський облік та аудит. Проблеми економіки № 4 (42), 2019. [Онлайн] URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2019-4_0-pages-209_215.pdf*
5. *Гурч, Л. М., and Л. Є. Хмара. "Розвиток зеленої логістики" в Україні." Вісник Національного університету Львівська політехніка. Логістика 811 (2014): 86-91.*
6. *Green logistics. Nomadia. [In English] URL: <https://www.nomadia-group.com/en/resources/blog/green-logistics/> (Assessed: 18.10.2023).*